

UiT Norges arktiske universitet

Innspill til Tannhelseutvalget

*Institutt for klinisk odontologi, UiT Norges arktiske universitet
Instituttleder Mohammed Al-Haroni*

07.12.2022

Når man skal utrede tannhelsetjenesten, er det avgjørende at man også ser på utdanning av de som skal faktisk arbeide i tjenesten. Hovedfokus i min presentasjon er utdanning og tilgjengelighet av tjeneste i Nord-Norge

Tannhelseutvalget

[Hjem](#) [Mandat](#) [Innspill](#) [Medlemmer](#) [Kontakt](#)

Tannhelseutvalget

Utvalget ble oppnevnt av Kongen i statsråd den 12. august 2022. Utvalget består av 13 medlemmer og er ledet av Evy-Anni Evensen.

Utvalget skal foreta en helhetlig gjennomgang av tannhelsetjenesten, herunder organisering, finansiering og lovverket inkludert regulering og rettigheter. Formålet er å legge frem ulike modeller for en tannhelsetjeneste som kan bidra til bedre tilgjengelighet i hele landet. Utvalget skal blant annet utarbeide og vurdere forslag som kan sikre at tannhelsetjenestene blir likestilt med andre helsetjenester, herunder modeller for egenandelstak. Dette innebærer å vurdere en økning av det offentlige ansvaret for tannhelsetjenester, for eksempel gjennom den fylkeskommunale tannhelsetjenesten, gjennom stønad til tannbehandling over folketrygden og/eller tannhelsetjenester integrert i spesialisthelsetjenesten.

Utvalget skal legge frem sin utredning (NOU) innen utgangen av juni 2024.

Stor tannlegemangel

Hver tredje offentlige tannlegestilling er ubesatt.

FOTO: ILLUSTRASJONSFOTO: WWW.COLOURBOX.NO

Håvard Gullidahl
@havardgullidahl

Publisert 1. des. 2008 kl. 07:34

Artikkelen er flere år gammel.

I dag står en tredel av offentlige tannlegestillinger i Troms ubesatt.

Selv om noen kommuner har fått det bedre de siste årene, blir det verre andre steder.

Seks kommuner mangler nå tannlege helt, og fra nyttår forsvinner den siste tannlegen også i Bardu.

Fylkestannhelsesjef i Troms, Peter Marstrander, medgir at dagens situasjon går utover voksnes tannhelse.

- Hvis denne situasjonen vedvarer så vil man merke det på tannhelsen, sier Marstrander til NRK.

Hør nettradio: [Tannlegekrise i Troms](#)

Nyheter i 2008

- Utdanningen i Tromsø skal bidra til å øke antall tannleger i Norge
- Utdanningen skal spesielt sikte mot å dekke behovene for tannleger og spesialister i Nord-Norge
- Utdanningen skal være desentralisert
- Utdanningen skal synliggjøre oppgavene i Den offentlige tannhelsetjenesten

• Tromsø-modellen

- Innebærer at Troms og Finnmark fylkeskommune (TFFK) driver den kliniske undervisningen ved universitetstannklinikken (UTK) etter oppdrag fra institutt for klinisk odontologi (IKO), UiT
- Internpraksis ved UTK (semester 6, 8, 9 og halvparten av semester 10)
- Eksternpraksis ved DOT (hele semester 7 og halvparten av semester 10; totalt er det 27 uker)
- Deltakelse av spesialister fra kompetansesenter i grunnutdanning
- Tromsø-modellen er anaerledes på tannpleierutdanning hvor studenter får 12 uker i eksternpraksis

En av den første desentralisert tannlegeutdanning i Europa

Situasjonen i 2022

- Ca. 80% av ferdigutdannede tannleger (ca. 400) og tannpleiere (ca. 100) fra UiT arbeider i Nord-Norge og i hovedsak i Den offentlig tannhelsetjenesten (DOT)
- De som har god erfaring med ekstern praksis velge å arbeide i distriktene når ferdigutdannet
- Ca. 21 av de 25 spesialistene som utdannet ved UiT innen pedodonti, kjeveortopedi og multidisiplinær odontologi arbeider i Nord-Norge
- Vi har utdannet flere tannpleiere, tannleger og spesialister med samisk bakgrunn som nå gjør en viktig innsats for bedre tilegjengelighet av tjenester for den samiske befolkningen

UiT Norges arktiske universitet

Utfordringer med Tromsø-modellen

- IKO, UiT betaler til kostnader for både intern og eksternpraksis i **DOT** i motsatt til alle andre helsefagstudenter (medisin, sykepleier, bioingeniør...osv) hvor de har gratis klinisk praksis i helseforetakene
- Selv om Troms og Finnmark fylkeskommune har ansvar for undersøkelse og behandling av barn som har UTK som hjemme klinikk er det UiT som subsidierer behandling av 2000 barn
- Få tannleger med PhD og rekruttering er vanskelig (universitetslønn er 20% under hva DOT tilbyr)
- **Finansering av universitetstannklinikk er ikke bærekraftig**
  - **Tilgang av alle universitetstannklinikker til offentlig midler som er til tannbehandling**

Samarbeid med tannhelsetjeneste innen utdanning

- Utdanning av tannleger og tannpleiere har stor betydning for hvordan fremtidens tannhelsetjeneste skal passe til samfunnsutviklingen, behov for behandling, og bruk av offentlig tjeneste i krisetider (pandemi?)
- Økt bruk av tannleger og tannpleiere er i tråd med WHO's strategi for oral helse, og økt bruk innebærer økt utdanningskapasitet og økt forpliktelse fra DOT til å ta imot studenter i utdanningsløp (regionalt/nasjonalt koordinering)
- Økt bruk av tannpleiere til helsefremmende og forebyggende arbeid ut mot grupper i samarbeid med andre helseprofesjoner vil være viktig, spesielt i eldrebefolkningen
- Adgang til spesielle pasientgrupper i løpet av utdanningsløpet - trenger koordinering på regionalt nivå

Samarbeid med tannhelsetjeneste innen forskning

- Forskning på oral helse og generell helse er viktig for å drive kunnskapsbasert tannhelsetjeneste og for å bruke de begrensede ressursene på tiltak som fungerer og på folk som faktisk trenger det
- Universiteter ha god infrastruktur, internasjonal nettverk, kompetanse til å drive tverrfagligforskning til å løse samfunnsbehov på populasjon- og individnivå
- Det er viktig å tenke at de forskjellige offentlig virksomheter ikke bruke offentlig resurser for å konkurrere med hverandre men for å samarbeide, særlig når adgang til resurser er begrenset

Samarbeid med tannhelsetjeneste for bedre tilgjengelighet

- Bedre tilgang til tannhelsetjeneste for alle
- I Nord-Norge har det lenge vært utfordrende å få personell, ikke bare i helsetjenesten, men også i andre kritiske samfunnsfunksjoner
- For tilgjengelighet av tannhelsetjenester i Nord-Norge er det derfor avgjørende at det er gode forhold for å utdanne tannleger og tannpleiere i nord
- Per i dag er det pasienter som kommer til tannklinikkene, men i fremtiden er det tannhelsepersonell som må være mer tilgjengelig til de som ikke har mulighet til å besøke tannlegen/tannpleieren

Oppsummering

- Tromsø-modellen har fungert etter planen og har oppfulgt mandatet, men er kostbar
  - Forslag:
    - Offentlig tannhelsetjeneste må behandle studenter i praksis som helseforetakene behandler andre helsefagstudenter – ikke betale for praksis
    - Etablering av flere eksternt praksis plasser i områder hvor rekruttering er utfordrende
    - For å sikre god tilgjengelighet av tannhelsetjenester i Nord-Norge er det viktig å sikre gode forhold for utdanning av tannleger og tannpleiere i Tromsø